

Biblioteken i Kalmarsunds gymnasie- förbund

VERKSAMHETSPLAN FÖR 2024-2027

KALMARSUNDS
GYMNASIEFÖRBUND

Inledning och syfte

En god läsförmåga samt kunskap i att söka och värdera information är grunden för att kunna verka i det demokratiska samhället. Skolbiblioteket har en viktig roll i elevernas utvecklande av relevanta förmågor och kunskaper. Syftet med verksamhetsplanen är därför att tydliggöra gymnasiebibliotekens funktion och uppdrag, samt skapa förutsättningar för en likvärdig verksamhet som gynnar elevernas kunskapsinhämtning. Genom uppsatta mål och utvecklingsområden ska planen ligga till grund för ett systematiskt utvecklingsarbete och utvärdering. Planen ska även synliggöra och möjliggöra samarbeten och samverkan mellan gymnasiebiblioteken.

Bil Karlsson
Lunds

Styrdokument

Bibliotekens verksamhet utgår från följande styrdokument:

- Skollagen
- Bibliotekslagen
- Läroplanen
- Skolinspektionens rekommendationer
- Unescos skolbiblioteksmanifest
- Gymnasieförbundets verksamhetsmål med budget och planering

Se bilaga för utförligare skrivelser och utdrag.

”Skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen och för att stärka elevernas språkliga och digitala kompetens”

ur Gy11 Rektors ansvar

Vision och mål för biblioteken i Kalmarsunds gymnasieförbund

Vision

Gymnasiebiblioteken främjar läsning och digital kompetens och spelar därmed en avgörande roll i att förbereda eleverna för en föränderlig omvärld.

Mål

Gymnasiebiblioteken ska vara en tydlig och integrerad del av den pedagogiska verksamheten, och bidra till alla elevers kunskapsinhämtning. Bibliotekens uppdrag sträcker sig över alla ämnens kursplaner, och bibliotekariernas pedagogiska roll har som syfte att öka skolans målfyllelse och bidra till skolans värdegrundsarbete.

Medie- och informationskunnighet (MIK)

MIK är ett begrepp som grundades av Unesco 2011, och inbegriper de olika kompetenser som krävs i vårt digitala samhälle för att hantera, värdera och analysera information från olika medier, samt för att själv skapa och uttrycka sig i olika medier. Det tangerar därmed delvis begreppet Digital kompetens.

Gymnasiebiblioteket ska:

- stärka de källkritiska förmågorna hos elever och personal
- stärka elevernas förståelse för informationssökningsprocesser
- stärka elevernas förmåga att navigera i olika informationsflöden genom att träna dem i att söka, analysera och kritiskt granska och värdera information
- stärka elevernas förmåga att ansvarsfullt delta i sociala medier och hantera sin digitala identitet

Strukturer och arbetssätt för MIK arbetas fram på respektive skola utifrån skolspecifika förutsättningar. Varje skola ska ha eller arbeta fram en plan för arbetet med MIK.

Läs- och språkutveckling

Förmågan att läsa och ta till sig information via text är en grundläggande förutsättning för kunskapsinhämtning i alla ämnen, för ett livslångt lärande samt för att kunna delta i det demokratiska samhället.

Gymnasiebiblioteket ska:

- stimulera och stärka läskulturen på skolan för ökad läsning på såväl skoltid som fritid
- stärka och utveckla elevernas lässtrategier
- skapa kreativa läs- och språkmiljöer
- tillgodose flerspråkiga elevers behov och stötta nyanlända elever
- stötta elever i behov av särskilt stöd och extra anpassningar

“Våra skolbibliotek kommer ha en fortsatt avgörande betydelse för våra elevers kunskapsutveckling. Biblioteken ska stärka elevernas läs- och kommunikationsförmåga i en vidgad textvärld.”
ur Verksamhetsplan med budget 2023 och planering 2023-2025

Förbundets prioriterade målområden

Gymnasiebibliotekens verksamhet genomsyras av Kalmarsunds gymnasieförbunds prioriterade målområden.

Gymnasiebiblioteken ska:

- verka för **Kunskap, utveckling och lärande** genom att stödja eleverna i deras kunskapsutveckling och formativt handleda varje elev utifrån hens förutsättningar.
- arbeta med **Normer, värden och inflytande** genom en inbjudande och trygg arbetsoch studiemiljö, där allas olikheter respekteras. Eleverna ska ha inflytande över bibliotekets bestånd, som ska vara allsidigt och stödja de normer och värden som det öppna och demokratiska samhället vilar på.
- bidra till **En skola på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet** genom att basera verksamheten på forskning, anpassa innehåll och metoder utifrån ett vetenskapligt förhållningssätt och tillgodose personalens behov av ny vetenskaplig litteratur.

Organisation

Skolor och bemanning

De skolor inom Kalmarsunds gymnasieförbund som har egna bibliotek i de egna lokalerna är Jenny Nyströmskolan, Lars Kaggskolan och Stagneliuskolan. Dessa gymnasiebibliotek är bemannade av bibliotekarier med utbildning inom Biblioteks- och informationsvetenskap. En av dessa bibliotekarier är samordnare för förbundets gymnasiebibliotek.

Jenny Nyströmskolan: 1,5 bibliotekarier

Lars Kaggskolan: 2,0 bibliotekarier

Stagneliuskolan: 2,0 bibliotekarier

Samarbeten

De tre gymnasiebiblioteken har ett tätt samarbete i form av månatliga möten för erfarenhetsutbyte, fortbildning och gemensam verksamhetsutveckling. Biblioteken delar även samma bibliotekssystem och har gemensamt upphandlade digitala resurser. Material skickas regelbundet mellan skolorna, och såväl elever som personal kan få tillgång till de olika gymnasiebibliotekens mediebestånd. Utöver detta samarbete finns även en kontinuerlig samverkan med kommunens huvudbibliotek samt övriga skolbibliotek i länet.

Utvecklingsområden

Utvärdering av skolbibliotekets pedagogiska verksamhet

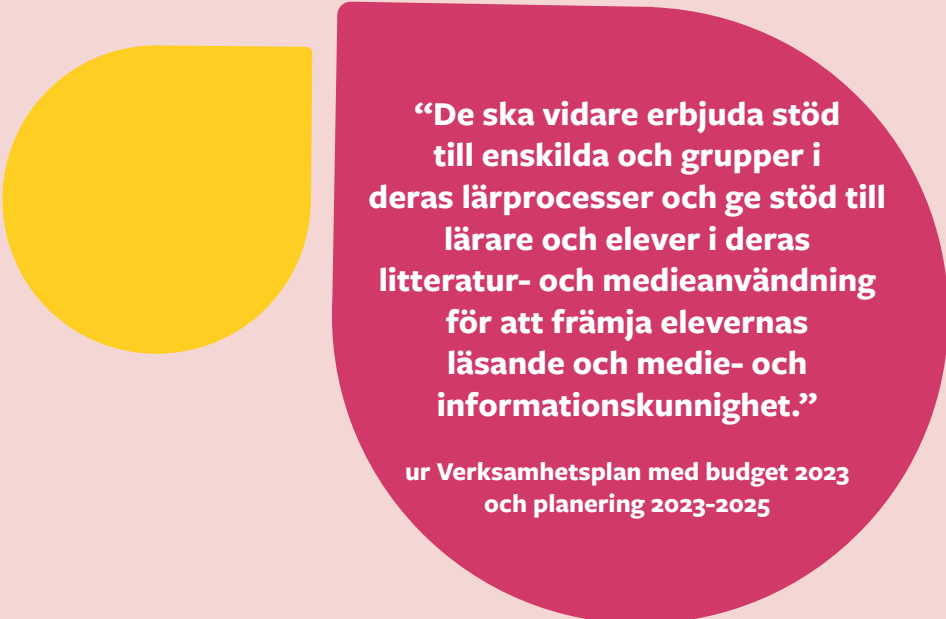
Det har gjorts ett antal försök att hitta strukturer för att utvärdera skolbibliotekens pedagogiska arbete. Det har visat sig vara ett svårfångat fält då det rör sig i gränslandet mellan undervisning och övrig skolverksamhet. Här behövs en ökad delaktighet i den pedagogiska utvärderingen för att på lång sikt kunna utforma en så kvalitativ och ändamålsenlig skolbiblioteksverksamhet som möjligt.

Mål:

Inkludera frågor om skolbibliotekariernas delaktighet i undervisningen i kursutvärderingar

Övrigt

Det finns många gymnasieskolor med föredömligt utarbetade strukturer och arbetssätt vad gäller skolbibliotek. Det är därför önskvärt att, utöver ovan nämnda utvecklingsområden, sträva efter ett utökat erfarenhetsutbyte och kontaktnät med andra skolor, för att vidareutveckla den egna verksamheten samt synliggöra och få respons på det arbete som sker inom förbundet

“De ska vidare erbjuda stöd till enskilda och grupper i deras lärprocesser och ge stöd till lärare och elever i deras litteratur- och medieanvändning för att främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet.”

ur Verksamhetsplan med budget 2023 och planering 2023-2025

Taxonomi för skolbibliotek

NIVÅ TAXONOMI¹

1 Skolbiblioteket som lagerlokal

Skolbiblioteket påverkar inte undervisningen. Skolbiblioteket tjänar som bokförråd med självbetjäning.

2 Icke-organiserade skolbiblioteksbesök

Skolans lärare besöker skolbiblioteket med sina klasser utan särskild vägledning från skolbibliotekspersonal.

3 Samarbete kring tjänster och kompetens

Skolbibliotekets resurser används av vissa lärare för att komplettera undervisningen. Samarbete sker slumpvis och beror på personliga kontakter och initiativ. Elever eller lärare får begärd information eller material som de uttryckligen ber om.

4 Lärare förser skolbiblioteket med information

Vissa av skolans lärare förser biblioteket med information om terminsplanering och arbetsområden som hjälper skolbiblioteket att tillhandahålla tjänster som stödjer elevernas lärandeprocesser.

5 Samarbete kring gemensamma uppdrag

Ett gemensamt uppdrag är delvis identifierat. Samarbete sker slumpvis och beroende på personliga kontakter och initiativ. Tillfälliga, utåtriktade insatser görs av skolbibliotekarien.

6 Samverkan kring gemensamma uppdrag

Ett gemensamt uppdrag är identifierat och delvis formaliserat – inte på alla nivåer. Regelbunden strukturerad samplanering.

7 Formaliserad och fördjupad samverkan kring gemensamma uppdrag

Kompetensen från båda verksamhetsdelarna används aktivt för att stödja elevernas lärandeprocesser. Bibliotekspersonalen involveras i planering, utvärdering och uppföljning av resultat.

8 Pedagogiskt utvecklingsarbete

Tillsammans med övriga pedagoger deltar skolbibliotekarien i förändrings- och utvecklingsarbetet av den undervisning som bedrivs på skolan, i rektorsområdet eller kommunen.

1

Taxonomi är lätt bearbetad variant av det förslag på taxonomi för skolbibliotek (exempel Södertälje) som Malin Ögländ presenterar i sin skrift *Taxonomier – verktyg för biblioteksutveckling*, Regionbiblioteket Stockholms skriftserie 13 (2013). Den taxonomi bygger i sin tur på David V. Loertschers taxonomi som presenteras i boken *Taxonomies of the School Library Media Program*, Libraries Unlimited (1988).

Bilagor

Utdrag ur styrdokument

Skollagen

2 kap. 36 §:

”eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek”

Läroplan för gymnasieskolan: ur Övergripande mål och riktlinjer, 2.1:

“Det är skolans ansvar att varje elev

- kan använda sina kunskaper som redskap för att
 - formulera, analysera och pröva antaganden och lösa problem,
 - reflektera över sina erfarenheter och sitt eget sätt att lära,
 - kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden, och
 - lösa praktiska problem och arbetsuppgifter,
- kan använda såväl digitala som andra verktyg och medier för kunskapssökande, informationsbearbetning, problemlösning, skapande, kommunikation och lärande,
- kan använda bibliotek och deras resurser,
- kan söka sig till saklitteratur, skönlitteratur och övrigt kulturutbud som en källa till kunskap, självinsikt och glädje”

ur Rektorns ansvar, 2.6:

“skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen och för att stärka elevernas språkliga och digitala kompetens”

Skolinspektionens rekommendationer:

- Eleverna har tillgång till ett skolbibliotek i den egna skolenhetens lokaler eller i anslutning till dessa.
- Biblioteket används kontinuerligt som en del av elevernas utbildning för att bidra till att nå målen för denna.
- Biblioteket har litteratur och annan information för detta syfte.
- Biblioteket omfattar såväl böcker som informationsteknik och andra medier.
- Biblioteket innehåller både facklitteratur och skönlitteratur för att fylla sina olika funktioner.
- Biblioteket är anpassat till elevernas behov och till funktionshindrades, invandrades och andra minoriteters särskilda behov.

Unescos skolbiblioteksmanifest

Skolbibliotekets grundläggande uppgifter:

- Att stödja och främja de utbildningsmål som anges i skolans målsättning och läroplaner
- Att främja elevers läslust och lust att lära samt lära dem att bli biblioteksanvändare
- Att erbjuda möjligheter att skapa och använda information som en väg till kunskap, förståelse, fantasi och glädje
- Att ge eleverna träning att värdera och använda information, oavsett form, samt ge dem insikt och förståelse för olika kommunikationsformer
- Att ge tillgång till såväl lokala och nationella som globala resurser för att öka förståelsen och ge insikt om olika idéer, erfarenheter och åsikter.
- Att anordna aktiviteter som främjar kulturell och social medvetenhet och lyhördhet
- Att tillsammans med elever, skola och föräldrar verka för att uppnå skolans målsättning och främja insikten om att åsiktsfrihet och tillgång till information är förutsättningar för medborgansvar och för delaktighet i ett demokratiskt samhälle

**“Reading shaped my dreams,
and more reading
helped me make my
dreams come true”**

- Ruth Bader Ginsburg

**KALMARSUNDS
GYMNASIEFÖRBUND**